

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سبقت‌گامی

شماره: ۹۰/۴۳۴۶۳

تاریخ: ۱۳۹۰/۰۲/۲۸

پیوست: دارد

شماره:
تاریخ:
پیوست:

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه

اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام؛

به پیوست "ضوابط مؤسسات حسابرسی منتخب بانک مرکزی" برای اطلاع، بهره‌برداری و اجرا

ارسال می‌گردد. ۸۱۹۰۱۶/د.د.

سید حمید پور محمدی

پنجادهمین سال
تاسیس بانک مرکزی
جمهوری اسلامی ایران

تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷/۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت مالی

«ضوابط مؤسسات حسابرسی منتخب بانک مرکزی»

این ضوابط با استناد به قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط از جمله بند ۸ الحاقیه به نکات لازم الرعایه در اساسنامه بانک غیردولتی مصوب ۱۳۸۰/۲/۳۰ شورای پول و اعتبار و ماده ۳۴ مقررات ناظر بر تأسیس و شیوه فعالیت مؤسسه‌های اعتباری غیر بانکی مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۳ شورای پول و اعتبار، جهت اجراء ابلاغ می‌گردد.

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱

تعاریف و اصطلاحاتی که در این ضوابط به کار رفته است دارای معانی مشروح زیر می‌باشد:

- ۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیر بانکی که از بانک مرکزی مجوز دریافت نموده و یا تحت نظارت این بانک قرار دارد.
- ۳- کارگروه: کارگروه مسئول انتخاب، ارزیابی و بررسی مؤسسات حسابرسی حائز شرایط که در راستای اجرای این ضوابط تشکیل می‌شود.
- ۴- مؤسسه حسابرسی حائز شرایط: مؤسسه حسابرسی که بر اساس این ضوابط حائز شرایط پذیرش وظیفه حسابرسی و بازرسی قانونی مؤسسات اعتباری شناخته می‌شود.
- ۵- مؤسسه حسابرسی پیشنهادی: مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی که توسط مؤسسات اعتباری برای معرفی به مجمع عمومی عادی یا فوق‌العاده به عنوان حسابرس و بازرس قانونی به کارگروه پیشنهاد می‌گردد.
- ۶- جامعه: جامعه حسابداران رسمی ایران
- ۷- بستگان: مطابق با آیین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط مصوب شورای پول و اعتبار شامل پدر، مادر، همسر، فرزند، افراد تحت تکفل، خواهر و برادر می‌باشد.

تهران - بلوار سردار لاد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۷۱۷۷، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

فصل دوم : وظایف مؤسسات اعتباری در استفاده از خدمات مؤسسات حسابرسی

ماده ۲

مؤسسات اعتباری مکلفند از زمان ابلاغ این ضوابط، تنها در چارچوب معیارها و مفاد این ضوابط نسبت به تعیین و انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی اقدام نمایند.

تبصره ۱ - مؤسسه اعتباری باید در قراردادهای حسابرسی خود با مؤسسه حسابرسی حائز شرایط لزوم ارسال اسناد و مدارک، مکاتبات و گزارش‌های موضوع این ضوابط به بانک مرکزی را پیش‌بینی نماید.

تبصره ۲ - هر گونه تخلف مؤسسه اعتباری از مفاد این ضوابط به تشخیص کارگروه، موجب اعمال مجازاتهای انتظامی موضوع ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور می‌گردد.

ماده ۳

برکناری و تغییر مؤسسه حسابرسی توسط مؤسسه اعتباری، قبل از ۴ سال مندرج در ماده ۹ این ضوابط، پس از دریافت دلایل انتصاب حسابرس جدید از سوی مؤسسه اعتباری و دلایل برکناری از حسابرس قبلی و تأیید کارگروه امکان پذیر خواهد بود.

فصل سوم : شرایط و نحوه پذیرش مؤسسات حسابرسی

ماده ۴

هر مؤسسه حسابرسی عضو جامعه می‌تواند با احراز شرایط زیر، نسبت به قبول وظیفه حسابرسی و بازرسی قانونی مؤسسات اعتباری اقدام نماید :

۱- از مدت عضویت آن در جامعه حداقل یکسال گذشته باشد.

تبصره - در مواردی که شرکای مؤسسات حسابرسی حائز شرایط از این مؤسسات جدا شوند و مؤسسه حسابرسی جدیدی تاسیس نمایند، مؤسسه حسابرسی جدید از محدودیت فوق مستثنی است، مشروط به این که حداقل دو نفر از شرکای مؤسسه حسابرسی جدید جزو شرکای قبلی مؤسسه حسابرسی حائز شرایط باشند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲- هر یک از شرکای مؤسسه در طول سابقه حرفه‌ای خود، دست کم ۱۰ گزارش حسابرسی صورتهای مالی را امضاء نموده و یک نفر از شرکاء و مدیران حداقل ۳ گزارش حسابرسی صورتهای مالی مؤسسات اعتباری را امضاء کرده باشند.

تبصره - تعداد گزارش‌های مورد اشاره با توجه به شرایط روز و بازار حسابرسی توسط کارگروه قابل تعدیل خواهد بود.

۳- دارای کارکنان حرفه‌ای تمام وقت متناسب با حجم فعالیت بوده و ترکیب کارکنان آن از نظر رده‌های حرفه‌ای مختلف، مطابق ضوابط و مقررات جامعه و جوابگوی حفظ کیفیت کار حسابرسی باشد. همچنین تعداد کارکنان حرفه‌ای مؤسسه با سابقه کار حسابرسی زیر ۲ سال بعد از اخذ مدرک کارشناسی، نباید از ۴۰ درصد مجموع کارکنان حرفه‌ای آن تجاوز کند.

۴- امتیاز مؤسسه حسابرسی از نقطه نظر کنترل کیفیت در سطح مؤسسه (احراز شرایط مؤسسه حسابرسی عضو جامعه) و کنترل کیفیت در سطح کار حسابرسی (اجرای کار حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای) که از طرف جامعه اعلام می‌شود، از حد نصاب امتیاز در نظر گرفته شده توسط کارگروه برای مؤسسات حسابرسی حائز شرایط، کمتر نباشد.

تبصره ۱ - مؤسسات حسابرسی پس از احراز شرایط، همواره باید حد نصاب امتیاز کنترل کیفیت در سطح مؤسسه و کار حسابرسی را کسب کنند، در غیر این صورت به عنوان مؤسسه حسابرسی حائز شرایط شناخته نخواهند شد.

تبصره ۲ - حد نصاب تعیین شده توسط کارگروه برای چهار سال معتبر است.

۵- مؤسسه حسابرسی پیشنهادی و شرکاء و مدیران آن، باید فاقد سابقه تنبیه‌های انضباطی موضوع بندهای ۳ تا ۶ ماده ۳۵ اساسنامه جامعه (مصوب شهریور ۱۳۷۸ و اصلاحات بعدی آن) باشند؛ یا حداقل یک سال از زمان پایان دوره محکومیت‌های موضوع بندهای ۳ یا ۴ سپری و تأیید کارگروه نیز اخذ شده باشد. هم چنین مدیران یا کارکنان دارای سابقه تخلف نمی‌توانند به عنوان اعضای گروه حسابرسی قرار گیرند، مگر این که حداقل یک سال از زمان پایان دوره محکومیت‌های آنها سپری شده باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تبصره ۱ - مؤسسات و شرکائی که مشمول محکومیت "بندهای ۵ و ۶" ماده ۳۵ اساسنامه جامعه باشند، نمی‌توانند در شمول مؤسسات حسابرسی پیشنهادی قرار گیرند.

تبصره ۲ - ارسال تائیدیه جامعه مبنی بر احراز شرایط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و نداشتن سابقه تخلف و محکومیت به شرح فوق توسط مؤسسه حسابرسی به کارگروه ضروری است.

۶ - کلیه مؤسسات حسابرسی پیشنهادی برای احراز شرایط موظفند طی نامه‌ای مجوز دریافت اطلاعات توسط بانک مرکزی را به جامعه اعلام نمایند تا در صورت درخواست اطلاعات مورد نیاز در خصوص این مؤسسات، اطلاعات مذکور از سوی جامعه در اختیار بانک مرکزی قرار گیرد. همچنین مؤسسات حسابرسی موظفند رونوشتی از نامه مذکور را همزمان به کارگروه ارسال نمایند.

تبصره ۱ - اطلاعات دریافتی موضوع بند ۶ فوق‌الذکر از مؤسسات حسابرسی توسط بانک مرکزی، جزء اطلاعات محرمانه تلقی خواهد شد.

تبصره ۲ - سازمان حسابرسی در شمار مؤسسات حسابرسی حائز شرایط شناخته می‌شود.

ماده ۵

مؤسسات حسابرسی برای احراز شرایط، موظفند در فرصت زمانی که بانک مرکزی اعلام می‌نماید، مدارک موضوع ماده ۴ این ضوابط را جهت بررسی به کارگروه ارائه نمایند. کارگروه پس از دریافت مدارک و مستندات و حسب مورد استعلام از جامعه و سازمان حسابرسی نسبت به اعلام نتیجه اقدام خواهد کرد.

ماده ۶

مؤسسات اعتباری موظفند حداقل دو ماه قبل از تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه یا بطور فوق‌العاده که انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی در دستور جلسه آن قرار دارد، نسبت به پیشنهاد یک یا چند مؤسسه حسابرسی برای انتخاب به عنوان حسابرس مستقل و بازرس قانونی و ارسال مدارک لازم مطابق موضوع ماده ۴ این ضوابط، به بانک مرکزی و اخذ تائیدیه از این بانک اقدام نمایند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تبصره - در صورت شمول مفاد ماده ۳ این ضوابط، مؤسسات اعتباری موظفند مدارک و مستندات مربوط به تغییر حسابرس قبلی همراه با معرفی حسابرس جدید را به بانک مرکزی ارائه نمایند.

ماده ۷

در راستای اجرای این ضوابط، کارگروهی ۵ نفره متشکل از مدیرکل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری مرکز به عنوان رئیس، یک نفر از مدیران ذیربط بانک مرکزی به انتخاب هیأت عامل بانک مرکزی، یک نفر حسابدار رسمی غیر شاغل با حداقل ۱۰ سال سابقه در حد مدیر ارشد حسابرسی به انتخاب هیأت عامل بانک مرکزی، یک نفر حسابدار رسمی غیر شاغل با همان شرایط به پیشنهاد جامعه و تأیید هیأت عامل بانک مرکزی و یک نفر حسابدار رسمی با همان شرایط به پیشنهاد سازمان حسابرسی و تأیید هیأت عامل بانک مرکزی تشکیل می‌شود. نحوه انجام وظایف و اداره جلسات آن در چارچوب مفاد این ضوابط به موجب دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد کارگروه به تصویب هیأت عامل بانک مرکزی می‌رسد.

ماده ۸

مؤسسات حسابرسی باید قبل از تأیید توسط بانک مرکزی، رعایت کلیه مفاد این ضوابط را کتباً تعهد نمایند.

تبصره - مؤسسات حسابرسی حائز شرایط باید لزوم ارسال مکاتبات و گزارش‌های موضوع این ضوابط به بانک مرکزی را در قراردادهای حسابرسی با مؤسسه اعتباری مورد حسابرسی پیش بینی نمایند.

ماده ۹

مؤسسات حسابرسی و شرکای مسئول کار حسابرسی مؤسسات اعتباری، مجاز نیستند بعد از گذشت ۴ سال مجدداً سمت حسابرس مستقل و بازرس قانونی آنها را بپذیرند. ضمناً در صورت خروج شرکاء از مؤسسه قبلی، شریک مسئول کار در دوره ۴ سال قبل، نمی‌تواند با حضور به عنوان شریک در مؤسسه حسابرسی دیگر سمت مزبور را قبول کند. شروع این مهلت از تاریخ تصویب این ضوابط خواهد بود. پذیرش کار پس از ۴ سال، تنها با سپری شدن حداقل یک سال امکان‌پذیر است. هر گونه تخلف از مفاد این ماده مشمول اقدامات انتظامی مقرر در ماده ۱۳ خواهد بود.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

فصل چهارم : وظایف مؤسسات حسابرسی

ماده ۱۰

مؤسسه حسابرسی حائز شرایط ، نسبت به درج موارد عدم رعایت مؤسسه اعتباری از قانون پولی و بانکی کشور، قانون عملیات بانکی بدون ربا و سایر قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت مؤسسات اعتباری، مصوبات شورای پول و اعتبار، مفاد اساسنامه مؤسسه اعتباری و آئین نامه ها ، بخشنامه ها و دستورالعمل های بانک مرکزی در چارچوب استانداردهای حسابرسی ، حسب مورد در گزارش حسابرسی و نامه مدیریت مسئولیت دارد و علاوه بر مسئولیت های قانونی و حرفه ای ، مکلف به تهیه و ارائه "گزارش های ویژه" نیز می باشد .

تبصره ۱ - بانک مرکزی محتوای "گزارش های ویژه" مورد نیاز خود از جمله گزارش بررسی عملکرد مؤسسه اعتباری در انطباق با مقررات بانک مرکزی را توسط کارگروه تعیین خواهد نمود.

تبصره ۲ - مؤسسه حسابرسی حائز شرایط موظف است یک نسخه از گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی به انضمام صورتهای مالی حسابرسی شده و یادداشت های همراه صورتهای مالی مؤسسه اعتباری و سایر مستندات مورد درخواست بانک مرکزی را در اختیار بانک مرکزی قرار دهد.

فصل پنجم: نظارت بر مؤسسات حسابرسی

ماده ۱۱

کارگروه مجاز است در چارچوب رعایت اصول و ضوابط حرفه ای و اطمینان از احراز شرایط مورد نظر در این ضوابط توسط مؤسسات حسابرسی حائز شرایط و حفظ شرایط مذکور پس از تأیید و همچنین اطمینان از رعایت مقررات بانک مرکزی حاکم بر فعالیت مؤسسات حسابرسی حائز شرایط ، عنداللزوم با مؤسسات حسابرسی ، جامعه و سازمان حسابرسی مکاتبه و از آنها اطلاعات، اسناد و مدارک مورد نیاز را درخواست نماید؛ و در صورت لزوم، در چارچوب موارد فوق حسب مورد از کارگروه کنترل کیفیت جامعه و کمیته کنترل کیفیت سازمان حسابرسی درخواست بازرسی نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تبصره - مؤسسه حسابرسی حائز شرایط موظف است هر نوع اسناد و مدارک مرتبط با فعالیت خود را بنا به درخواست کارگروه، در اختیار بانک مرکزی قرار دهد.

فصل ششم: لزوم حفظ استقلال مؤسسات حسابرسی

ماده ۱۲

مؤسسات حسابرسی حائز شرایط در راستای حفظ استقلال حرفه‌ای، علاوه بر ضوابط آیین رفتار حرفه‌ای جامعه یا سازمان حسابرسی حسب مورد، ملزم به رعایت موارد زیر می‌باشند:

۱- تحصیل بیش از ۲۵ درصد درآمدهای مستمر سالانه مؤسسه حسابرسی از یک مؤسسه اعتباری یا شرکت‌های تابعه و فرعی مؤسسات اعتباری برای مدتی بیش از ۲ سال مجاز نیست.

۲- مؤسسه حسابرسی نباید در سرمایه و منافع مؤسسه اعتباری، شریک و سهام‌بده، یا با واحد مزبور معاملات بازرگانی و انتفاعی داشته یا همزمان با ارائه خدمات حسابرسی مستقل و بازرس قانونی به یک مؤسسه اعتباری، خدمات مالی و حسابداری، مشاوره مدیریت مالی و مالیاتی، طراحی و پیاده‌سازی سیستم و سایر خدماتی که طبق آیین نامه رفتار حرفه‌ای برای حسابرس مستقل مجاز شناخته نشده، ارائه نماید و یا از طرف آن واحد وکالت حضور در جلسات هیأت مدیره را داشته باشد.

۳- مؤسسه حسابرسی نباید تا دو سال از تاریخ انجام حسابرسی داخلی و هم‌چنین نقل و انتقال سهام مؤسسه اعتباری که قیمت‌گذاری آن را به عهده داشته است حسابرسی آن را بپذیرد.

۴- در صورتی که مؤسسه حسابرسی قبل از انتخاب، عهده‌دار ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی و حسابداری به مؤسسه اعتباری شده باشد، ضمن اعلام مراتب به کارگروه (قبل از شروع عملیات حسابرسی) و رعایت دقیق اصول و ضوابط حرفه‌ای، لازم است فاصله پذیرش کار حسابرسی از خاتمه این گونه خدمات، حداقل یک سال باشد.

۵- مؤسسه حسابرسی موظف است اسامی بستگان هر یک از شرکاء، مدیران، سرپرستان و حسابرسان ارشد مؤسسه حسابرسی را به کارگروه اعلام و هرگونه تغییرات بعدی را گزارش نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ۶- چنانچه مؤسسه حسابرسی، شرکاء و بستگان شرکاء، مدیران، سرپرستان و حسابرسان ارشد آنها از مؤسسه اعتباری، تسهیلات و تعهدات خارج از روال عادی مندرج در آئین رفتار حرفه‌ای جامعه دریافت نموده باشند، نباید حسابرسی مؤسسه اعتباری را بپذیرد مگر با اجازه کارگروه.
- ۷- مؤسسه حسابرسی و شرکاء و بستگان شرکاء، مدیران، سرپرستان و حسابرسان ارشد مؤسسه نباید در هیچ یک از مؤسسات اعتباری مورد رسیدگی، مدیر یا سهامدار باشند.
- ۸- مؤسسات حسابرسی نباید تا ۳ سال، حسابرسی مؤسسات اعتباری را بپذیرند که مدیران و شرکای آن مؤسسات حسابرسی، قبلاً در آن مؤسسات اعتباری عضو هیأت مدیره، مدیر اجرایی و کارمند ارشد بوده‌اند.

فصل هفتم: مقررات انتظامی

ماده ۱۳

مؤسسات حسابرسی حائز شرایط در صورت عدم رعایت مفاد این ضوابط و سایر ضوابط و مقررات حاکم بر فعالیت آنها، به تشخیص کارگروه و با تأیید هیأت عامل بانک مرکزی بطور دائم یا موقت از شمول تأیید بانک مرکزی خارج خواهند شد.

تبصره ۱- اقدامات انضباطی سایر مراجع ذیصلاح از جمله جامعه، مانع از اجرای اقدامات مقرر در این ماده نمی‌شود.

تبصره ۲- در مواردی که آرای صادره حاکی از عدم رعایت مفاد این ضوابط باشد و مؤسسه حسابرسی درخواست تجدید نظر نماید، موضوع برای تصمیم‌گیری به کارگروه ارجاع می‌شود. ترتیبات مربوط به تجدیدنظر در آراء صادره، تابع دستورالعمل اجرایی خواهد بود که کارگروه پیشنهاد و توسط هیأت عامل بانک مرکزی تصویب خواهد شد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

فصل هشتم : الزامات ارسال گزارش

ماده ۱۴

مؤسسات حسابرسی حائز شرایط باید یک نسخه از گزارش های حسابرس مستقل و بازرس قانونی درخصوص صورت های مالی شرکت های تابعه و فرعی و تلفیقی مؤسسه اعتباری؛ بررسی اجمالی صورتهای مالی میان دوره ای مؤسسه اعتباری ، شرکت های تابعه و فرعی و تلفیقی ؛ گزارش های ویژه ، نامه مدیریت و گزارش های حسابرسی اطلاعات مالی آتی (از جمله افزایش سرمایه) مربوط به مؤسسات اعتباری را طبق این ضوابط در تاریخ صدور آن به بانک مرکزی ارسال نمایند.

فصل نهم: سایر مقررات

ماده ۱۵

مؤسسات حسابرسی حائز شرایط باید علاوه بر رعایت ضوابط و مقرراتی که در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت مؤسسات حسابرسی توسط جامعه و سایر مراجع ذیصلاح وضع می شود، مقررات این ضوابط را نیز رعایت کنند.

ماده ۱۶

مؤسسات حسابرسی حائز شرایط باید تغییر در شرکاء و مدیران خود را ظرف مدت یک ماه کتباً به کارگروه اعلام نمایند. کارگروه پس از بررسی تغییر ترکیب شرکاء و مدیران ، درباره حائز شرایط بودن مؤسسه حسابرسی ، تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۱۷

بانک مرکزی می تواند به منظور تعامل و تبادل اطلاعات با جامعه و سازمان حسابرسی و عنداللزوم سایر مراجع ذیربط از سوی دیگر، تفاهم نامه هایی تهیه و به امضای بانک مرکزی و بالاترین مقام اجرائی مراجع مذکور برساند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۸

انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی برای سال مالی منتهی به پایان اسفند ماه ۱۳۹۰ مؤسسات اعتباری باید براساس این ضوابط صورت پذیرد. در صورتی که مؤسسه حسابرسی قبل از اعلام این ضوابط انتخاب شده باشد و حسابرس انتخاب شده جزو مؤسسات حائز شرایط نباشد، مؤسسه حسابرسی صرفاً مجاز به اتمام کارهای جاری است.

ماده ۱۹

این ضوابط در ۱۹ ماده و ۱۷ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۱۱ به تصویب هیات عامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رسید.